

Notodden, 07. april 2026

Til Norges Bygdekvinnelag
ved sentralstyret og administrasjon.

Innsending av sak til landsmøtet

Vi fremlegger en sak som ble behandlet på vårt årsmøte. Saken gjelder forslag fra Sauland Bygdekvinnelag om økt satsning og bevisstgjøring på norsk mjøl og norske møller.

Et enstemmig årsmøte i Telemark vedtok å sende saken inn til endelig behandling på Landsmøtet 2026.

Nedenfor settes inn saksutredningen og behandlingen av saken i Telemark:

Styret i Telemark bygdekvinnelag sin innstilling til årsmøtet 7. mars 2026.

**Sak 07/26 Innkommende sak, fremmet av Sauland Bygdekvinnelag
– Norsk mjøl og norske møller sett i beredskapssammenheng**

Styret mener dette er et viktig satsningsområde for å styrke selvforsyning også i et beredskaps perspektiv. Styret anbefaler derfor at saken sendes videre til realitetsbehandling på Landsmøte til Norges Bygdekvinnelag 5 og 6 juni 2026.

Forslaget fra Sauland Bygdekvinnelag er et tiltak som føyer seg rett inn «Forslag til revidert politisk plattform, avsnitt 4. 1 Matberedskap og et aktivt landbruk.»

Øke selvforsyningen på mat korn er etter vårt syn et av de viktigste satsningene for økt beredskap. Dette vil kreve en felles nasjonal satsning, vilje til å finansiere produsentenes økonomiske risiko og forbrukere som etterspør norsk produsert vare.

Forslagstiller ønsker at bygdekvinnelaget setter dette tema på dagsorden og en debatt om hvordan bygdekvinnelaget kan bidra til økt produksjon og etterspørsel av norsk mjøl.

Styrets forslag til vedtak:

Norges Bygdekvinnelag støtter initiativet og forslaget fra Sauland og Telemark Bygdekvinnelag

Tiltak for å øke andelen av norsk korn til mat innarbeides i organisasjonens styringsdokumenter, med følgende tiltak:

- Vi skal bruke og synliggjøre lokale møller under «Tradisjonsmat.no».
- Kjøre en felles kampanje med krav om opprinnelsesmerking av brød og bakevarer, hvor kommer melet fra
- Kampanje for å oppfordre forbrukerne om å kjøpe mel fra sine lokale og regionale møller
- Støtte opp om produsentenes behov for tilretteleggings tiltak for forutsigbarhet innen produksjonen av matkorn – (alle tiltak i verdikjeden og hos bonden)

Fra årsmøteprotokollen:

Sak 07/26 Innkommende sak, fremmet av Sauland Bygdekvinnelag – Norsk mjøl og norske møller sett i beredskapssammenheng

Sauland bygdekvinnelag ønsker å løfte saken inn på Landsmøte til Norges bygdekvinnelag. Styret har behandlet saken og legger frem følgende

Vedtak: Årsmøtet støtter at forslaget oversendes Norges Bygdekvinnelag. Årsmøtet gir styret fullmakt til å omformuler teksten med hensikt å tydeliggjøre at forbrukeren vil ha tilbud om mer norskprodusert mel, strekpunkt 3.

Det fremsatte forslaget ble enstemmig vedtatt og sendes Norges Bygdekvinnelag som innkommen sak for realitetsbehandling på Landsmøtet 2026.

Utsnitt av protokoll fra styremøtet 18. mars 2026

Sak 19/26 Innkommende sak, fremmet av Sauland Bygdekvinnelag – Norsk mjøl og norske møller sett i beredskapssammenheng

Styrets sluttbehandling av årsmøtesak 07/26 for oppfølging av årsmøtevedtaket og ferdigstilling av saken for innsending av innkommen sak til behandling på landsmøtet 2026.

Innkommen sak til Landsmøtet 2026 i Norges Bygdekvinnelag.

Forslag til vedtak:

Norges Bygdekvinnelag støtter initiativet og forslaget fra Sauland og Telemark Bygdekvinnelag

Tiltak for å øke andelen av norsk korn til mat innarbeides i organisasjonens styringsdokumenter, «Forslag til revidert politisk plattform, avsnitt 4. 1 Matberedskap og et aktivt landbruk.» med følgende tiltak:

- Vi skal bruke og synliggjøre lokale møller under «Tradisjonsmat.no».
- Kjøre en felles kampanje med krav om opprinnelsesmerking av brød og bakevarer, hvor kommer melet fra
- Kampanje for å bevisstgjøre og oppfordre forbrukerne til å kjøpe mel fra sine lokale og regionale møller og etterspørre norsk mel i butikkene.
- Støtte opp om produsentenes behov for tilretteleggings tiltak for forutsigbarhet innen produksjonen av matkorn – (alle tiltak i verdikjeden også hos bonden)

Med vennlig hilsen

Laila Glittenberg Moen
Leder Telemark Bygdekvinnelag
Tlf: 918 34 903
laila@glittenberg.no

Vedlegg: Saksgrunnlag innsendt fra Sauland Bygdekvinnelag

Vedlegg
Bakgrunn for saken

Styret i Sauland bygdekvinne­lag
v/ leiar og sekretær Reidun Kasin Skoje
e-post: rkasinskoje@hotmail.com
tlf. 95201788

Til Telemark bygdekvinne­lags årsmøte 07.03.26

Sauland 23.01.26

SAK TIL TELEMAR­K BYGDEKVINNE­LAGS ÅRSMØTE 07.03.26 I SOLUM OM NORSK MJØL OG NORSKE MØLLER SETT I BEREDSKAPSSAMANHANG

Vi i Sauland bygdekvinne­lag har i fleire samanhengar drøfta situasjonen for norske møller og bruk av norsk mjøl med tanke på beredskap, dvs. mest mogeleg eigenproduksjon og bruk av norsk mjøl.

Vi tenker at det trengs merksemd og be­visttgjering om betydningen av at vi som forbruker­ar støtter opp om norsk mjølproduksjon. Spørsmålet er da korleis kan vi bygdekvinne­laga bidra med det?

Bakgrunn

Statens Kornforretning blei etablert i 1928 og har vore ein garantist for å oppretthalde kornlager / beredskapslager for 7 månaders forbruk av korn i Norge. Grunna liten tilgang på korn på verdensmarknaden i 1970-år blei dette auka til 1 års forbruk. Dessverre gjekk desse beredskapslagra mot sin slutt utover på 1990-talet. Dei fleste av våre møller og siloanlegg blei då nedlagt og bl.a. omgjort til bustadar og kunstgalleri. I 2003 fekk ordninga med kornlager sin slutt.

Norske møller spelar nå på nytt ei heilt sentral rolle i norsk matberedskap. Det byggast nå opp eit nasjonalt lager av matkorn. Innan 2029 skal det totale lageret vera 82500 tonn matkorn, herav halvparten 40500 tonn hjå Norgesmøllene. Dette vil sikre kun 3 månaders forbruk av matkorn. Så sjølv­ sagt må dette aukast.

Norsk beredskapslagring av matkorn styrkar bøndenes markedsgrunnlag og matsikkerheten, men den skjer samtidig som dagligvarekjedene aukar importen av mjøl og kornprodukter. Dette skapar eit tydeleg spenn mellom beredskaps­politikk og marknadsmakt.

Konsekvensane merkas både i landbruket og i heile verdikjeda frå mølle til butikk. Konsekvensar for bøndene er delvis positive med meir stabil etterspørsel etter norsk korn, betre forutsigbarhet for bøndene, auka behov for kvalitetssikra matkorn. Men det er heilt naudsynt at det sikrast stabile rammvilkår og eit effektivt tollvern for å oppretthalde norsk kornproduksjon.

Det negative er at sjøl om staten bygger beredskap, vel enkelte daglegvarekjeder å importere meir mjøl og kornprodukt. Dette fører til lågare mark­nadsandel for norsk mjøl i butikkane, press på prisane bøndene får, og auka usikkerhet for møllene som foredlar norsk korn.

Det er og naudsynt å gjera merksam på at antall norske møller er sterkt redusert. På byrjinga av 1900-talet var det rundt 1000 bygdemøller i Norge. På midten av 1970-talet var det att ca 250, og nå i dag er det bare eit fåtall norske bygdemøller i drift.

Dessutan har vi berre 3 møller, Norgesmøllene sine anlegg i Skien, Buvika og Vaksdal som gjev overskotet sitt til den norske bonden. Dei er eigd av Felleskjøpet. Matmjølet frå Norgesmøllene er bare å få kjøpt i Rema1000-butikkar.

Regal mjøl produserast og i Norge, men er eigd av den svenske bondeorganisasjonen Lantmannen Ceralia. Dette er det einaste matmjølet som nå er å få kjøpt i COOP og Norgesgruppen (Spar, Meny, Kiwi, Joker) sine butikkar, utanom litt mjøl frå små bygdemøller.

Vi meiner det er viktig å styrke debatten om matvarekjedenes makt og norsk matproduksjon. Vi må bli fleire bevisste forbrukerar, og da er det naudsynt med opplysning, slik at vi kan ta gode val og bruke forbrukararmakta vår.

Oppfordring

Vi i Sauland bygdekvinnelag oppfordrar til kjøp og bruk av norsk mjøl frå norskeigde møller; slik som Norgesmøllene (tidlegare Møllerens) og lokale bygdemøller som til dømes; Hjartdal bygdemølle, Sigdal mølle, Kvelde mølle, Holli mølle (Spydeberg), Tøsse mølle (Osterøy), Hurum mølle, Stangeland mølle (Sandnes) og andre.

Som forbrukar;

- sjå etter og evt. etterspør norsk mjøl frå norske møller når du handlar
- sjå etter "Eid av den norske bonden"-merket
- snakk om dette i ulike lag og sosiale samanhengar
- bruk sosiale mediar til å spre budskapet

SLAGORD:
NORSK MJØL TIL FOLKET!

Spørsmål til drøfting

Korleis kan vi bygdekvinner, Telemark bygdekvinnelag og Norges bygdekvinnelag setta fokus på, støtte opp om og bidra til auka forbruk av norsk mjøl?

Forslag til vedtak:

TBK utarbeidar ein resolusjon og evt. eit forslag til ein handlingsplan om korleis Norges bygdekvinnelag kan setta fokus på, støtte opp om og bidra til auka forbruk av norsk mjøl. Denne sendast til NBK's årsmøte i juni 2026 for vidare drøfting og behandling.

Med beste helsing
på vegne av styret i Sauland bygdekvinnelag

Reidun Kasin Skoje
leiar og sekretær

Kjelder som er bruka:

regjeringen.no, landbruksdirektoratet.no, norgesfor.no, Norges bondelag, norgesmøllene.no, Nationen (11.6.25 og 8.10.25)

